

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Сиг. _____

Инв. Бр. _____

НАСТАВНА ПРОГРАМА
ПО

ИСТОРИЈА
ЗАДОЛЖИТЕЛЕН ПРЕДМЕТ

за I година
спортска гимназија

Скопје, јуни 2005 година

Наставната програма ја одобри (донесе) министерот за образование и наука, со решение бр. 11-4186/2 од 19.07.2005 година.

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

- 1.1. **Назив на наставниот предмет:** ИСТОРИЈА
- 1.2. **Диференцијација на наставниот предмет:** Општообразовен предмет
- 1.3. **Година на изучување на наставниот предмет – ПРВА ГОДИНА**
- 1.4. **Број на часови неделно:** 2 часа
- 1.5. **Број на часови годишно:** 72 часа
- 1.6. **Статус на наставниот предмет:** ЗАДОЛЖИТЕЛЕН ПРЕДМЕТ

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

Целите на наставата по историја во средното образование е учениците да усвојат суштински, систематизирани и научно потврдени знаења од општата историја, да се изгради вредносен систем на погледи, мислења, ставови и однесувања на младите кон историските настани, процеси, појави, кон правците на идниот развој и да се продлабочи интересот за натамошно изучување на историските настани и процеси.

2.1. *Општии цели:*

- уеникот да развие индивидуални способности за образование, самообразование и придонес во изградување на активна личност во секојдневниот живот, во работната средина и пошироко во општествената средина;
- да развие сознајни интереси и мисловни способности за критичко сфаќање и прифаќање на објективните вистини и законитости низ општествениот развиток;
- да развие љубов и почит кон сите народи, чувство на моралност и припадност кон државата во која живее;
- да развие граѓанска свест и да се воспитува кон мир, стабилност, плуралистичка и парламентарна демократија, индивидуални и човекови права, отвореност и соработка кон сите земји;
- да всади љубов и почит кон културна соработка и културни активности, заштита и збогатување на културното наследство.

Од општите цели на предметот произлегуваат и посебните цели кои се во тесна врска со целите на другите предмети на средното образование. Посебните цели ќе се конкретизираат и нив учениците ќе можат да ги применуваат по завршувањето на образовниот процес.

2.2. Посебни цели:

- ученикот да усвои посебни знаења за најзначајните историски настани, појави и процеси од општата историја;
- да ги открива причинско-последичните односи меѓу историските настани, појави и процеси и да се поттикнува и оспособува кон критичко мислење, заземање на сопствен став и убедување;
- да се оспособи да направи проценка како идеите, настаните и личностите, со текот на времето, предизвикале промени на условите кои го одредувале континуитетот на човековото општество;
- да ги подреди настаните, процесите, појавите со цел да развие смисла на хронологија;
- да направи синтеза на еволутивниот, духовниот и културниот развој на човекот во сите периоди од општествениот развој.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За да можат учениците успешно да ги следат и совладаат програмските содржини предвидени за I година во средното образование, неопходно е да поседуваат подготовки – знаења од успешно реализираните содржини во воспитно-образовната работа од основното образование.

Наставната програма во основното образование е изготвена врз единствен модел на концентрични кругови и учениците добиваат знаења од општата и националната историја. Со проверување на знаењата во почетокот на учебната година се создаваат претпоставки за успешно следење на воспитно-образовната работа и во средното образование.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Бр. на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематски целини и другите предмети
1	2	3	4	5
<p>ПРЕДИСТОРИЈА</p> <p>1. ЧОВЕКОТ ВО НАЈРАНИОТ ПЕРИОД: КАМЕНО И МЕТАЛНО ВРЕМЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Настанокот на човекот, животот во камено време, пронаоѓање на металите – метално време, појава на државата <p>2. ДУХОВНИ И КУЛТУРНИ ПОТРЕБИ НА ЛУЃЕТО ВО ПРВОБИТНАТА ЗАЕДНИЦА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Верување во природни појави, тотеми и многубоштво, остатоци од материјалната култура 	2 + 1	<ul style="list-style-type: none"> - Ученикот да го разбере настанувањето на човекот и да ги воочи различните толкувања на Библијата и науката за еволутивниот развој; - да ги разликува специфичностите на живеењето во камено и метално време; - да прави разлика на првобитна сопственост од заедничка сопственост. - Да ги издвојува причините за појавата на првите верувања и да прави разлика што е тотем а што многубоштво. 	<p>Наставникот ги мотивира учениците кон самостојно набљудување, анализа, опис и донесување заклучоци.</p> <p>Демонстрира елемент филм – камено време, ја поттикнува колективната работа, одговорноста и дисциплината.</p> <p>Користи : историски атлас, историска читанка, цртежи, слики, елемент филм, карта на Балканот , и Македонија, организира посета на музеј, архео – лошки локалитет.</p>	<p>Географија, мајчин јазик, ликовно образование.</p> <p>Корелацијата меѓу тематските целини и другите предмети се однесува за сите теми и тематски целини.</p>

1	2	3	4	5
<p style="text-align: center;">СТАР ВЕК</p> <p>1. НАЈСТАРИТЕ ЦИВИЛИЗАЦИИ НА СТАРИОТ ИСТОК</p> <p>- Природни услови, создавање на државите – карактеристики, општествено уредување</p> <p>2. СТАРИОТ ЕГИПЕТ</p> <p>- Природни услови, население, иригационен систем, основни карактеристики на општеството и државата</p> <p>3. КУЛТУРНИТЕ И НАУЧНИТЕ ДОСТИГНУВАЊА НА НАРОДИТЕ ОД СТАРИОТ ИСТОК</p> <p>- Појава и развој на писменоста, книжевноста, ликовната уметност, науката, религиите.</p>	<p style="text-align: center;">8 + 4</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ученикот да ги разликува најстарите цивилизации и специфичностите на државите од Стариот Исток; - да ги посочува примерите на појавата на писменоста и достигнувањата во науката и уметноста; - да ги препознава хеленските полиси, разликите во нивните општествени уредувања, стопанските, политичките и културните односи; - да го воочи настанувањето, ширењето и подемот на Римската држава и да знае кои се причините за пропаѓањето на Западното римско царство; - да ги објасни верувањата и општествената функција на религијата; - да ги открие причините за појавата и ширењето на христијанството, да ја истакне улогата и значењето; - да ја препознае религијата, митологијата, олимписките игри и специфичноста на книжевноста, уметноста, науката во стариот век; 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставникот оспособува во снаоѓање на историскиот простор и време, подучува во чување на историските знаменитости, поттикнува на логичко поврзување и опишување на настаните, подучува на изработка на цртежи, слики, шеми, графикони. <p>За дел содржини се користи групната форма на работа со цел да се оспособат на самостојна работа.</p> <p>Користи : историски атлас, историс. читанка, слики, цртежи, елемент-филм - Египет, дијаслики, карта на свет, карта на Балкан, карта на Хелада, карта на Рим.</p>	

1	2	3	4	5
<p>4. СТАРА ХЕЛАДА</p> <p>- Земја и население, најстар период, градови – држави (Спарта, Атина), односите со соседите (Персија)</p> <p>5. СТАРИОТ РИМ</p> <p>- Земја и население, Римска република (издигнување, ширење), Римско царство (подем и опаѓање), поделба и пропаѓање на Западното римско царство</p> <p>6. ХРИСТИЈАНСТВОТО – НОВА РЕЛИГИЈА</p> <p>- Верување во еден бог - Исус Христос, христијанското учење, Светото писмо, апостолите, христијанската ера</p>		<p>- Ученикот да ги препознае териториите и државите на старите балкански народи, да ги објасни односите со соседите, јазикот, религијата.</p> <p>- Да го воочи настанувањето, ширењето и поделот на римската држава и да знае кои се причините за пропаѓањето на Западното римско царство.</p> <p>- Да ги открие причините за појава и ширење на христијанството, да ја истакне улогата и значењето; - да ги објасни верувањата и општествената функција на религијата.</p>		

1	2	3	4	5
<p>7. ХЕЛЕНСКА И РИМСКА КУЛТУРА</p> <p>- Религија, писменост, ликовна уметност, книжевност, наука</p> <p>8. БАЛКАНОТ ВО СТАРИОТ ВЕК</p> <p>- старите балкански народи - територија, население (Илири, Тракијци, Пајонци, Антички Македонци), племенски заедници, сојузи и кралства, култура</p>				

1	2	3	4	5
<p style="text-align: center;">СРЕДЕН ВЕК</p> <p>1. ПОЧЕТОЦИ НА ЕВРОПА – ДРЖАВАТА НА ФРАНКИТЕ</p> <p>- голема преселба на народите (Хуни, Германи, Словени), населување на Галите од Франките, формирање на државата, примање на христијанството, подемот во време на К.Велики, зачетоци на ново стопанство, распаѓање на државата на Франките</p> <p>2. АРАБЈАНИТЕ И ПОЈАВАТА НА ИСЛАМОТ</p> <p>- територија и население, Мухамед – појава и ширење на исламот, Коранот света книга, наука, култура</p>	<p>10 + 5</p>	<p>- ученикот да ги објасни масовните раздвижувања и раселувања на народите и да ги истакне општествено-економските промени со нивното доселување ;</p> <p>- да го опише процесот на формирањето на државата на Франките и да ги осознае почетоците на современите европски држави;</p> <p>- да го запознае исламот како религија значајна за обединување на муслиманите, светата исламска книга, влијанието на арапската култура во научните остварувања ;</p> <p>- да го следи развитокот на источното римско царство и да го воочи значењето и влијанието на Византиската култура во изградувањето на културата кај повеќе народи ;</p>	<p>ги поттикнува кон критичко размислување и откривање на причинско-последичните односи, развива способност за самостојно усно искажување, совладување на нови поими, ги објаснува историските настани и поттикнува критичко однесување кон научните и општо – културните вредности и достигнувања.</p> <p>Користи изворен текст кој се чита изразно, а истовремено се врши и анализа.</p> <p>Користи :</p> <ul style="list-style-type: none"> историски атлас историски читанка карта на светот карта на Европа карта на Византија карта на големите преселби на народите слики цртежи 	

1	2	3	4	5
<p>3. ИСТИЧНО РИМСКО ЦАРСТВО (ВИЗАНТИЈА)</p> <p>- територија и население, Византија и варварските племиња, расцеп меѓу источната и западната црква, културата на Византија</p> <p>4. ИСТОЧНА ЕВРОПА</p> <p>- создавање на државите на Источните и Западните Словени</p> <p>5. КРСТОНОСНИ ПОХОДИ</p> <p>- причини, почеток, тек, последици</p> <p>6. ХУМАНИЗАМ И РЕНЕСАНСА</p> <p>- појава и развоток – нов поглед на свет, одразот во културата и науката</p>		<p>- ученикот да го објасни значењето на хуманизмот и ренесансата како нов поглед на свет со што е извршен епохален културен пресврт и да го истакне одразот во развојот на уметноста, книжевноста, науката;</p> <p>- да ги разбере причините за географските откритија, да ги изнесува најзначајните последици;</p> <p>- да ги сознае почетоците од создавањето на османската држава, организацијата, почетоците на првите освојувања и причините за слабеењето;</p> <p>- да го објаснат настанувањето на првите балкански држави, да знаат за најбитните карактеристики и специфичности избегнувајќи ги датумите, имињата и сè она што оптоварува</p>		

1	2	3	4	5
<p>7. ГОЛЕМИТЕ ГЕОГРАФСКИ ОТКРИТИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> - нови технички пронајдоци, причини, откривање на патот до Америка, патот до Индија, првото патување околу светот <p>8. УЛОГАТА НА ЦРКВАТА ВО ЗАПАДНА ЕВРОПА</p> <ul style="list-style-type: none"> - улогата на црквата во Западна Европа, создавање на папска држава, борба меѓу царството и папството, подем на христијанството, реформација и против реформација <p>9. ОСМАНСКАТА ДРЖАВА</p> <ul style="list-style-type: none"> - создавање, организација, освојување, слабеење на државата <p>10. БАЛКАНОТ ВО СРЕДНИОТ ВЕК</p> <ul style="list-style-type: none"> - населување на Словените и борбата со Византија, создавање на средновековни балкански држави, самостојни феудални владенија, потпаѓање на балканските земји под османска власт 		<p>- ученикот да се запознае со христијанската црква, улогата, значението во средновековното општество</p>		

1	2	3	4	5
<p style="text-align: center;">НОВ ВЕК</p> <p>1. ЗАБРЗАН СТОПАНСКИ РАЗВИТОК ВО ЕВРОПА</p> <p>- појава на новите градови, граѓанството, неговата улога, технички пронајдоци и индустриска револуција, борба против апсолутизмот и владетелите</p> <p>2. ГОЛЕМАТА ФРАНЦУСКО БУРЖОАСКА РЕВОЛУЦИЈА</p> <p>- положбата на селаните, причини за револуцијата, слобода, еднаквост, братство, влијанието и промените во Европа</p> <p>3. НОВИ НАЦИОНАЛНИ ДРЖАВИ ВО ЕВРОПА</p> <p>- економски развој и обединување на Германија, обединување на Италија, последици од обединувањето на државите во Европа</p>	<p>7 + 4</p>	<p>- ученикот да го истакне значењето на појавата на новите градови и технички пронајдоци, настанувањето на граѓанството како посебен општествен слој и развојот на општеството што било поттикнато од индустриските револуции;</p> <p>- го опишува почетокот на револуцијата во Франција, ја истакнува положбата на селаните, а преку Декларацијата за правата на човекот и граѓаните ја изразува најзначајната мисла за еднаквост, братство и слобода;</p> <p>- го потенцира економскиот развој како значаен услов за обединување на дотогаш расцепканите Италија и Германија;</p> <p>- ја разбира појавата на демократија во Европа, го опишува формирањето на политичките и воените блокови, а ги истакнува и причините за политичките кризи и конфликти;</p> <p>- ги истакнува научните и културните достигнувања во областа на литературата, науката, музиката;</p>	<p>го мотивира ученикот критички да мисли, да биде способен да конкретизира, да споредува, да прави анализа, да актуелизира и да заклучува.</p> <p>Применува дијалогска и разговорна метода со цел да постигне поголема активност.</p> <p>Организира работа со која ќе биде ангажиран секој ученик во решавање на одредена задача која ќе одговара на неговите способности. Задачата ќе биде дадена во зависност од потребата за анализа, оценка или разбирање на историските закономерности.</p> <p>Подготвува слики, цртежи, графикони, а користи:</p> <p>карта на Европа карта на свет карта на САД Декларација за правата на граѓанинот Француска револуција Планот на декларацијата Карикатура-франц.селанец графикон-сталежите во Франција историски атлас и читанка</p>	

1	2	3	4	5
<p>4. САД-НОВА СВЕТСКА СИЛА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Британските колонии во Америка и борба за независност, граѓанската војна, државно и политичко уредување, економски развој и надворешна политика <p>5. СВЕТОТ ВО ВТОРАТА ПОЛОВИНА НА XIX и ПОЧЕТОКОТ НА XX ВЕК</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подем на демократијата во Европа, борба на големите сили за престиж во Европа, Азија, Африка, формирање на политички и воени блокови, меѓународни воени и политички кризи и конфликти <p>6. НАУЧНИ И КУЛТУРНИ ДОСТИГНУВАЊА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Големи технички и научни откритија, просветни прилики, литература, уметност, музика 				

1	2	3	4	5
<p>7. БАЛКАНОТ ВО КРАЈОТ НА VIII ВЕК ДО ПРВАТА СВЕТСКА ВОЈНА</p> <p>- Слабење на османската држава, национални будења (преродба) и националноослободителни движења на балканските народи, Балканските војни (миграции)</p>				

1	2	3	4	5
<p style="text-align: center;">НАЈНОВО ВРЕМЕ</p> <p>1. ПРВАТА СВЕТСКА ВОЈНА</p> <p>- два спротивни блока, почеток на војната, главни фронтови, последици од војната и Париската мировна конференција</p> <p>2. СВЕТОТ МЕЃУ ДВЕТЕ СВЕТСКИ ВОЈНИ</p> <p>- нови односи во светот - економски кризи, демократија</p> <p>2. СОВЕТСКИОТ СОЈУЗ ФАКТОР ВО МЕЃУНАРОДНИТЕ ОДНОСИ</p> <p>- револуцијата во 1917 година, создавање на СССР, планско производство, диктатура на Сталин</p>	<p>13 + 6</p>	<p>- ученикот да ги сфати двете светски војни како последица на заострени односи на спротивставени сили и интереси за нова поделба на светот, да ги разбере причините, поводот, текот и последиците од војната;</p> <p>- да го разбере светот меѓу двете светски војни како време на економски кризи, почеток на зачувување на мирот и стабилноста меѓу народите и државите преку Друштвото на народите, преку развојот на граѓанската демократија;</p> <p>- да ги воочи основните карактеристики на појава на фашизмот и национал-социјализмот и да знае за првите фашистички агресии;</p> <p>- да изгради позитивен став за организираниите меѓународни конференции во текот на Втората светска војна со значајни заклучоци од воен и политички карактер;</p>	<p>да употреби наставни ливчиња со цел да ги согледа индивидуалните разлики, интереси и способности.</p> <p>Преку нив да осознае колку учениците ја совладале наставната содржина, како го разбрале настанот, причинско-последичните односи.</p> <p>Да користи извори на знаење – прирачници, енциклопедии и сл. во објаснувањето на историските настани, да користи визуелни, аудиовизуелни и технички средства–графоскоп, дијапроектор и сл. за осовременување на наставата.</p> <p>Користи :</p> <p>историска читанка историски атлас карта на свет карта на Балкан</p>	

1	2	3	4	5
<p>4. ФАШИЗАМ И НАЦИОНАЛ-СОЦИЈАЛИЗАМ</p> <ul style="list-style-type: none"> - фашизмот во Италија, нацизмот во Германија, први агресији на фашистичките земји <p>5. БАЛКАНОТ МЕЃУ ДВЕТЕ СВЕТСКИ ВОЈНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - последици од првата светска војна во балканските држави, создавање на СХС, односите меѓу балканските држави (миграции и малцински права), реформите на Кемал Ататурк и создавање на Република Турција <p>6. ВТОРАТА СВЕТСКА ВОЈНА</p> <ul style="list-style-type: none"> - почеток на војната (Атланска спогодба), воените операции и фронтовите, победа над фашизмот 		<ul style="list-style-type: none"> - ученикот да го осознае новиот распоред на силите во Светот по Втората светска војна, како конфронтација на интересите меѓу големите сили со поделба на источен и западен свет, со појава на студена војна, со поделба на богати и сиромашни ; - да го разбере процесот на корисна и мирољубива соработка, одржување на конференција за европска безбедност и соработка, Советот на Европа, организациите на ЕУ, ЕЕЗ за демократизација и интеграција во Европа и светот ; - да го истакне брзиот техничко – технилошки развој, средствата за масовна комуникација, развојот на космологијата како научна дисциплина, да го одбележи брзиот подем и напредок во материјалната и духовната култура ; 		

1	2	3	4	5
<p>7. МЕЃУНАРОДНИ КОНФЕРЕНЦИИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Техеранска, Кримска, Посдамска и Париска мировна конференција <p>8. БАЛКАНОТ ВО ВТОРАТА СВЕТСКА ВОЈНА</p> <ul style="list-style-type: none"> - агресиите врз балканските земји и окупациите, движењата на отпорот, придонесот на народноослободителното движење и победата над фашизмот <p>9. ВРЕМЕ НА КРИЗИ, ПРОМЕНИ И СПРОТИВНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - нов распоред на силите во светот, источен и западен свет, студена војна, блоковска поделба, трет свет, север-југ, богати-сиромашни <p>10. НОВИ ТЕНДЕНЦИИ ВО СВЕТОТ ЗА МИР И СОРАБОТКА</p> <ul style="list-style-type: none"> - ООН, Совет на Европа, ЕУ, ЕЗ, КЕБС, ОБСЕ, паѓање на берлинскиот ѕид, распаѓање на источниот блок и тенденции за обединување на Европа 				

1	2	3	4	5
<p>11. КРИЗА НА СОЦИЈАЛИЗМОТ И ПАЃАЊЕ НА КОМУНИЗМОТ</p> <p>- еднопартиски систем; криза на системот; пропаѓање; транзиција во стопанството, партиско-политички плурализам; паѓање на комунизмот</p> <p>12. НАУКАТА И КУЛТУРАТА ПО ВТОРАТА СВЕТСКА ВОЈНА</p> <p>- атомска енергија во развојот, сметачка (компјутерска) технологија, патување во вселената, разновидност во културата (литература, уметност)</p> <p>13. БАЛКАНОТ ПО ВТОРАТА СВЕТСКА ВОЈНА</p> <p>- граѓанската војна во Грција, општествено-економски промени, криза на социјализмот и почетоци на демо – кратски процеси</p>				

4.2. *Наставни методи и активности на учење*

Колку успешно ќе ја реализираме Наставната програма, во голема мера ќе зависи од правилниот избор на наставните методи и активности за учење. За да се предаде и научи наставната содржина, треба да се користат наставни методи на работа кои активно ќе се подесуваат врз интересите, можностите и способностите на ученикот, со што ќе се овозможи непречена, спонтана и индивидуална активност на ученикот и ќе се формира настава која по содржина ќе носи возбудања, интерес – предизвик, со што ќе го мотивираме ученикот.

Активниот избор и примена на наставните методи : вербално – текстуална, демонстративно – илустративна, експерименталната и комбинираната овозможуваат да се определи текот на наставниот процес, односно какви и кои активности треба да ги исполни наставникот и ученикот во текот на часот. На ученикот му се овозможуваат услови за учење, истражување, откривање, а на наставникот насочно пренесување на искуства што се значајни за наставната содржина.

Активности на наставничкој

Денес во наставата сè понагласено се бара да се почитува основната дидактичка закономерност, а тоа е учењето да се остварува со активна и взаемна работа како на наставникот така и на ученикот. Што поголема и поразновидна активност ќе организира наставникот за учениците, толку е поголем квалитетот на усвоени знаења. Затоа е потребно во наставата по историја да се применуваат прашањата “што”, “колку”, “како”, “каде”, “зошто” и при реализација и при повторување на секоја наставна содржина да се нуди онаа “тенка линија” при што оптимално ќе се задоволат барањата на принципот на научност, одмереност, ученикот да може да усвои онолку колку што дозволуваат неговите индивидуални можности.

Наставникот главно е организатор на часот, тој определува кои методи и форми ќе користи, осмислува како и во кој дел на часот ќе се применат. Тој е насочувач, постојано поттикнува дискусија, објаснување, подготвува избор на наставни и нагледни средства, цртежи, шеми, графикони, дава инструкции за работа, ја оценува работата на учениците и ги поттикнува на самооценување, ги активира на анализа, донесување на заклучоци, врши артикулација.

За секој наставен час наставникот подготвува, прави писмена подготовка со сите неопходни елементи и при тоа води сметка за целта, активностите негови и на ученикот. По часовите прави критичка анализа на реализираните цели и задачи, користењето на наставната технологија.

Активностите на ученикот

Активната улога и позиција на ученикот во наставата воглавно се изразува преку поттикнување и развивање на соработувачки однос меѓу наставникот и ученикот, преку учење со разбирање, самостојна работа, преку користење на бројни извори на знаење, преку проблемска настава. Активностите на ученикот воглавно треба да бидат насочени кон: следење, давање одговори на поставени прашања и поставување прашања, опишување, критичко мислење и откривање на причинско – последичните врски, давање на свој суд, правилно користење на македонскиот литературен јазик, анализа, заклучок, логичко размислување и кон индивидуална работа.

4.3. ОРГАНИЗАЦИЈА И РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВАТА

Организацијата и реализацијата на наставата е во согласност со Законот за средно образование и Годишната програма за работа на училиштето. Наставата се организира во училница, кабинет или специјализирана училница со примена на нагледни и наставни средства, активности што ги подготвува наставникот. Во зависност од условите и можностите наставата може да се организира и надвор, како теренска настава, посета на музеј, архиви, изложби, археолошки локалитети и сл.

За непосредна организација на наставата наставникот задолжително прави Глобален план, тематско планирање и писмена подготовка за часот.

Бројот на часовите во паралелката е определен со наставниот план и програма.

4.4 НАСТАВНИ СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА

За успешна реализација на наставната програма по историја, наставникот ќе користи нагледни и наставни средства што се определени според Нормативот за нагледни и наставни средства по историја.

За успешна реализација на целите на наставата ќе користи аудиовизуелни средства; графоскоп, дијапроектор, кинопроектор, компјутер; ќе врши посета на историски локалитети, посета на музеи, архиви, изложби; ќе користи извори на знаења (Зборник на документарен материјал, монографии, прирачници, енциклопедии, методика за настава по историја, карти и сл.).

Но мошне значајно е тоа што сам ќе ги подготви или изработи, или ќе ги ангажира учениците да подготват : цртежи, слики, фотографии, албуми, апликации, графикони и сл.

За реализација на оваа Наставна програма неопходен е нов учебник, работна тетратка и прирачник. Учебникот е потребен на учениците како неопходно помагало, бидејќи за прв пат наставната материја од општа историја се изучува во една година.

Прирачникот е потребен за наставникот како придружен материјал за поуспешна реализација на наставниот материјал.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Преку наставната програма, пред сè, преку темите, тематските целини и содржини, преку општите и посебните цели е предвидено какви битни знаења, умеења и навики треба да совладаат учениците . Тоа треба да се смета како образовен стандард т.е. минимум знаења кои треба да ги совлада секој ученик. Значи наставникот треба постојано да ги оценува и проверува постигањата на учениците односно да согледува колку тие напредувале во текот на наставната работа.

Следењето и вреднувањето на работата на учениците секогаш треба да има стимулативен карактер, зошто тоа мотивира и се темели на систематска работа.

Наставникот по историја ги вреднува усните одговори, писмените работи – домашни и училишни, реферати, како и активности кои ученикот ги покажува во текот на часот.

Една од многуте и реални инструменти за проверување и оценување на учениците е и тестот. Преку тестот кој ќе биде објективен, баждарен, со повеќе прашања, ќе се провери знаењето на ученикот кој решава исти задачи, и под исти услови. Но, сепак, оценката од тестот несмее да биде дефинитивна, туку напротив споредбена и да послужи за објективно заклучување на чистата оценка.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставничките

Покрај пропишаните услови што треба да се исполнат од Законот за основното образование има и услови што треба да ги исполни и наставникот.

Тој треба да ја вклучи и истакнува својата образовна улога и со своите стручни и дидактичко-методски знаења да има улога на менаџер и водач, со што ќе ги вклучува своите способности да се реализира образовната потреба, да се оценува образовната програма, да се усовршува наставната програма на предметот и да се имплементираат активностите за понатамошно усовршување на програмата.

Тој треба да биде водач на наставниот процес кој ќе гради доверба, ќе создава клима на отворена соработка, да ги поттикнува учениците кон постигнување на посолидни резултати.

Работата на наставникот е динамична и сложена и тој е незаменлив субјект во наставниот процес кој постојано треба:

- да ја реализира наставната програма;
- да изврши подготовки за реализација на целите и задачите, да наоѓа најдобри решенија и да дава упатства за реализација на темите и содржините;
- да остварува комуникација со учениците;
- да реализира дополнителна, додатна и продолжителна настава;
- да работи со талентирани ученици;
- да води класно раководство;
- да соработува со стручниот актив, во наставничкиот совет, со родителите, институции и сл.

6.2. Стандард на наставен кадар

За реализација на наставната програма по историја во средното образование потребни се наставни кадри кои имаат завршено студии по историја на : Филозофски факултет – Институт за историја-VII₁

6.3. Стандард за простор и опрема

Наставата ќе се реализира во училници и други простории и со средства што ги обезбедува училиштето и Phare програмата.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка : мај 1999 година

7.2. Датум на преземање: јуни 2005 година

7.3. *Сос̄тав на рабо̄шна̄а г̄рӯа:*

1. Јосиф Милчески, самостоен педагошки советник во ПЗМ, ПЕ-Гостивар, *раководӣел* на работната група;
2. д-р Даринка Петреска, професор на Филозофски факултет – Институт за историја – Скопје;
3. д-р Коста Аџиевски, професор на Филозофски факултет - Институт за историја – Скопје
4. Јордан Илиоски, професор во УСО “ Браќа Миладиновци” – Скопје.

8. **ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА**

Датум на започнување: *1.09.2005 година*

9. **ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА ПО ИСТОРИЈА**

Наставната програма по предметот историја ја одобри (донесе)

_____ Решение број _____
од _____ год.